

M. Đ. Učur*

ZAKON O ZAŠTITI OD BUKE

UDK 613.644(094.5)
PRIMLJENO: 10.6.2009.
PRIHVAĆENO: 21.12.2009.

SAŽETAK: U Narodnim novinama, broj 30 od 9.3.2009. objavljen je Zakon o zaštiti od buke. Hrvatski sabor donio je Zakon o zaštiti od buke na sjednici 20. veljače 2009. godine. Zakon je stupio na snagu 17. ožujka 2009. godine. Sadržaj Zakona ima 27 članaka, a utvrđuje „mjere u cilju izbjegavanja, sprečavanja ili smanjivanja štetnih učinaka na zdravlje ljudi koje uzrokuju buka u okolišu, uključujući smetanje bukom...“. Usklađen je sa zakonodavstvom Europske unije (s pravnom stečevinom EU-a i pravnim aktima Vijeća Europe). Prestao je važiti Zakon o zaštiti od buke (N.N., br. 20/03.). U prijelaznom razdoblju, do donošenja novih, vrijede podzakonski (provedbeni) propisi. Stvorene su brojne obveze točno određenim subjektima na području okoliša (jedinice lokalne i regionalne samouprave, tijela državne uprave te brojne pravne i fizičke osobe koje obavljaju registrirane djelatnosti). Najvažniji dokumenti su temeljna karta buke i akcijski planovi. Utvrđuju se uvjeti za pravne osobe koje obavljaju stručne poslove zaštite od buke. Propisane su novčane kazne za povrede odredbi Zakona. Inspekcijski nadzor obavlja sanitarna inspekcija, a upravni nadzor Ministarstvo zdravstva.

Ključne riječi: Zakon, zaštita, buka, zdravlje ljudi, okoliš, nadzor, karta od buke, akcijski planovi

UVOD

U Narodnim novinama, broj 30 od 9.3.2009. objavljen je Zakon o zaštiti od buke. Zakon je donio Hrvatski sabor na sjednici 20. veljače 2009. godine, a stupio je na snagu 17. ožujka 2009.¹ „Ovim se Zakonom utvrđuju mjere u cilju izbjegavanja, sprečavanja, ili smanjivanja štetnih učinaka na zdravlje ljudi koje uzrokuje buka u okolišu, uključujući smetnje bukom...“² Te mjere se odnose „osobito u vezi s: utvrđivanjem izloženosti buci i to izradom karata buke na te-

melju metode za ocjenjivanje buke u okolišu, osiguravanjem dostupnosti podataka o buci okoliša i izradom akcijskih planova koji se temelji na podacima korištenim u izradi karata buke“.³

Zakonom se određuje na koga se i u kojim slučajevima njegove odredbe primjenjuju odnosno ne primjenjuju (odnose). „... primjenjuju se za ocjenu i upravljanje bukom okoliša kojoj su izloženi ljudi, osobito u izgrađenim područjima, u javnim parkovima ili drugim tihim područjima u naseljenim područjima, u tihim područjima u prirodi, pored škola, bolnica i drugih zgrada i područja osjetljivih na buku“.⁴ Međutim, *odred-*

*Prof. dr. sc. Marinko Đ. Učur, dipl. iur., Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, Hahlić 6, 51000 Rijeka.

¹Zakon o zaštiti od buke. Klasa: 542-01/09-01/01 Zagreb, 20. veljače 2009., N.N., br. 30/09.

²Isto: čl. 1., st. 1.

³Isto.

⁴Zakon, cit. čl. 1., st. 2.

be Zakona ne odnose se na mjere zaštite od buke „koje obvezuju Republiku Hrvatsku po međunarodnim ugovorima i konvencijama“, kao ni na buku koja nastaje „pri uklanjanju posljedica elementarnih nepogoda i pri drugim izvanrednim događajima ili okolnostima koje mogu izazvati veće materijalne štete, ugrožavati zdravlje i život ljudi te narušavati čovjekovu okolinu u većim razmjerima“. Odredbe Zakona ne odnose se „na buku koja izaziva sama izložena osoba, buku svakodnevnih kućanskih aktivnosti, buku unutar vozila, buku iz stambenih prostora, buku na radnome mjestu, buku od vojnih aktivnosti u strogo određenim vojnim područjima te na zvučno oglašavanje zvonima ili elektroakustičkim uređajima na/iz vjerskih objekata i buku od uporabnih predmeta koji predstavljaju kulturno dobro sukladno propisima o zaštiti i očuvanju kulturnih dobra“.⁵

Sadržaj Zakona raspoređen je u 27 (dvadeset sedam) članaka. Utvrđeni su brojni subjekti i pravni odnosi u zaštiti od buke. Za provedbu Zakona nadležni ministar ovlašten je donijeti odgovarajuće provedbene propise u roku od šest mjeseci, a do tada će se primjenjivati oni koji su na snazi, doneseni temeljem Zakona o zaštiti od buke (N.N., br. 20/03.). To se pojašnjava u nastavku rada.⁶

DEFINIRANJE POJEDINIH POJMOVA (IZRAZA)

U članku 2. Zakon daje definicije, odnosno određuje značenje pojedinih pojmova (izraza) kako bi se sadržaj pojedinih odredbi mogao potpunije objasniti i primijeniti. To su: buka okoliša, štetni učinci, buka štetna za zdravlje ljudi, smetnje bukom, indikator buke, ocjenjivanje, Lden (indikator buke za dan-večer –noć), Lday (indikator dnevne buke), Leyening (indikator večernje buke), Lnight (indikator noćne buke), godina, odnos doza –učinak, posebna zvučna izolacija,

tiha fasada, naseljeno područje, tiho područje unutar naseljenog područja; tiho područje u prirodi, glavna cesta, glavna željeznička pruga, glavna zračna luka, karta buke, strateška karta buke, konfliktna karta buke, dopuštena vrijednost indikatora buke, akcijski planovi, akustičko planiranje i javnost.

SUBJEKTI U PROVOĐENJU I OSIGURANJU ZAŠTITE OD BUKE

„Zaštita od buke provodi se danonoćno, a zaštiti od buke obvezni su provoditi i osigurati njezino provođenje: tijela državne uprave, jedinice lokalne i regionalne samouprave, pravne i fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost, pravne osobe registrirane za obavljanje stručnih poslova zaštite od buke i drugi.“⁷

UTVRĐIVANJE MJERA I IZRADA DOKUMENATA

Zakon utvrđuje mjere u cilju izbjegavanja, sprečavanja ili smanjivanja štetnih učinaka na zdravlje ljudi koja uzrokuju buka u okolišu, uključujući smetnje bukom.

Posebni dokumenti jesu:

- karta buke, strateška karta buke, konfliktna karta,
- akcijski planovi,
- akustičko planiranje,
- Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke,
- odluke jedinice lokalne samouprave o lokacijama u kojima je moguće prekoračiti dopuštene razine buke,
- Pravilnik o uvjetima glede prostora, opreme i radnika pravnih osoba registriranih za obavljanje stručnih poslova zaštite od buke,

⁵Zakon – cit. isto: čl. 1., st. 3., 4. i 5.

⁶Zakon – cit. isto: vidjeti čl. 22.

⁷Zakon – cit. čl. 3. i dr.

- Pravilnik o programu, uvjetima i načinu polaganja stručnog ispita osoba koje u pravnim osobama obavljaju stručne poslove zaštite od buke i dr.⁸

USKLAĐENOST ZAKONA S PRAVNOM STEČEVINOM EU I PRAVNIM AKTIMA VE

Zakon je usklađen s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Republike Hrvatske (Glava VIII. Politika suradnje, čl. 103. Okoliš) u potpunosti. To se odnosi i na usklađenost s odredbama primarnih izvora prava EU-a (UEZ, Glava XIII, Javno zdravlje, čl. 152; UEZ, Glava XIX, Okoliš, čl. 174), odnosno odredbama ovih sekundarnih izvora prava EU (Direktiva 2002/49/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. lipnja 2002. koja se odnosi na utvrđivanje i zaštitu buke okoliša (32002 L 0049). To se odnosi na ovaj dio sadržaja Zakona: opće odredbe (ciljevi), područje primjene, definicije, provedba i nadležnosti (gradovi koji imaju više od 100.000 stanovnika obvezni su izraditi strateške karte buke i akcijske planove), informacije za javnost, sakupljanje i objavljivanje podataka, indikatori buke i dr.⁹

NEKE POSEBNE ODREDBE

„Obveza izrade strateških karata buke i akcijskih planova odnosi se i na vlasnike, odnosno koncesionare industrijskih područja, glavnih cesta, glavnih željezničkih pruga i glavnih zračnih luka“.¹⁰

⁸Projekt Europske komisije „Podrška daljnjem približavanju zakonodavstva Republike Hrvatske pravnoj stečevini Europske unije na području okoliša“ Broj CaRDS 2004. 2004-0101-0500-010101. Zakon o zaštiti okoliša, N.N., br. 110/07.; Uredba o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštita okoliša, N.N., br. 114/08.; Zakon o sanitarnoj inspekciji, N.N., br. 113/08.

⁹Hrvatski sabor, P.Z.E. 256 Klasa: 542-01/09-01-01; Ur. broj 65-09-02, Zagreb, 29. siječnja 2009. Prijedlog zakona o zaštiti od buke, s konačnim prijedlogom zakona; Nacionalni program Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji NPPEU 2009, Dodatak A, 3.27. Okoliš 3.27.9, Zaštita od buke

¹⁰Zakon - cit. čl. 7.

Odredba ovog Zakona „ne odnosi se na mjere zaštite od buke koje obvezuju Republiku Hrvatsku po međunarodnim ugovorima i konvencija, kao ni na buku koja nastaje pri uklanjanju posljedica elementarnih nepogoda i sličnim događajima.“¹¹

„Mjerama zaštita od buke mora se spriječiti nastajanje emisije prekomjerne buke, odnosno smanjiti postojeća buka na dopuštene razine“ (članak 3. Zakona).

Određuje se da je u razdoblju od 15. lipnja do 15. rujna dopuštena uporaba elektroakustičkih uređaja na otvorenom u objektima registriranim za obavljanje ugostiteljskih djela najdulje do 24 sata, ali u skladu s posebnim pravilnikom kojim su propisane najviše dopuštene razine buke na otvorenom prostoru.¹²

Posebne obveze odnose se i na donošenje rješenja o zahvatu za okoliš i ispunjavanje uvjeta za obavljanje djelatnosti.¹³ Pravne osobe koje obavljaju stručne poslove zaštite od buke moraju se, pri ocjenjivanju i mjerenju, držati međunarodnih normi (ISO), europskih normi (EU), hrvatskih normi (HRN) i „odgovarajućih preporuka Europske unije“.¹⁴

UMJESTO ZAKLJUČKA

Nosilac posla na izradi Zakona o zaštiti od buke bilo je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi. Postupak je počeo s konstatacijom da je Zakon o zaštiti od buke (N.N., br. 20/03.) uređivao mjere zaštite od buke na kopnu, vodi i u zraku te nadzor nad provedbom ovih mjera zbog sprečavanja ili smanjivanja buke i otklanjanja opasnosti za zaštitu od buke koje obvezuju Republiku Hrvatsku prema međunarodnim ugovorima, konvencijama i normama u zračnom, željezničkom, cestovnom i vodnom prometu.

¹¹Isto: čl. 1.

¹²Isto: čl. 6.

¹³Isto: čl. 8. i 9.

¹⁴Isto: čl. 14.

Za primjenu, odnosno provedbu Zakona doneseni su podzakonski akti.¹⁵

Ovi provedbeni propisi i dalje će se primjenjivati „u dijelu u kojem nisu u suprotnosti s odredbama ovoga (novog) Zakona“. Nadležni ministar trebao bi donijeti „nove“ provedbene propise u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.¹⁶

Budući da je riječ o skupom i zahtjevnom poslu, gradovi će strateške karte izraditi u roku od dvije godine, a akcijske planove u roku od četiri godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.¹⁷

U ovom području treba primjenjivati i Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (N.N., br. 158/03. i 79/07.), Zakon o prostornom uređenju i gradnji (N.N., br. 76/07.) i novije propise u tim odnosima.

U odredbe novog Zakona preuzeta su opredjeljenja preporuke Europske komisije o smjer-

nicama za izmijenjene privremene metode proračune buke od industrijskih izvora, buke od zračnog, cestovnog i željezničkog prometa te povezane podatke o emisiji (C (2003) 2807; SL EU L 212. od 22 kolovoza 2003. godine).

Svi dokumenti trebaju se stalno ažurirati. To je trajan zadatak vlasnika, koncesionara industrijskih područja, glavnih cesta, glavnih željezničkih pruga i glavnih zračnih luka, (uvijek usklađivani s izmjenama u prostoru „a obvezno se obnavljaju svakih pet godina od dana odobravanja“).¹⁸

Posebnu ulogu imaju sanitarni inspektori u obavljanju inspeksijskog nadzora. U odredbama čl. 19.-20. navedene su kazne za prekršaje pravnih osoba, odgovornih osoba u pravnim osobama (novčane kazne, posebno za ponovno počinjeni prekršaj a može se izreći i zaštitna mjera zabrana obavljanja djelatnosti u trajanju od tri mjeseca do jedne godine).

¹⁵Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (N.N., br. 145/04.); Pravilnik o načinu izrade i sadržaju karata buke i akcijskih planova (N.N., br. 5/07.); Pravilnik o uvjetima glede prostora, opreme i zaposlenika pravnih osoba koje obavljaju stručne poslove zaštite od buke (N.N., br. 91/07.); Pravilnik o stručnom ispitu iz područja zaštite od buke (N.N., br. 91/07.); Pravilnik o djelatnostima za koje je potrebno provesti mjere zaštite od buke (N.N., br. 91/07.) te Pravilnik o mjerama zaštite od buke izvora na otvorenom prostoru (N.N., br. 156/08.).

¹⁶Zakon: čl. 21. i 22. Točnije do 8. listopada 2009.

¹⁷Zakon: čl. 23. u vezi sa čl. 7. „strateška karta buke jest temeljna karta buke namijenjena cjelovitom ocjenjivanju izloženosti stanovništva buci od različitih izvora buke“ (t. 22 čl. 7.); Akcijski planovi su planovi izrađeni zbog upravljanja bukom okoliša i njezinim štetnim učincima, uključujući mjere zaštite od buke (čl. 25., čl. 2. Zakona).

¹⁸Članak 7. Zakona.

NOISE PROTECTION ACT

SUMMARY: The Noise Protection Act was published in Narodne novine (Official Gazette) No. 30, issued on 9 March 2009. The Croatian Parliament passed the Noise Protection Act at the assembly held on 20 February 2009. The Act came into force on 17 March 2009. The Act contains 27 articles which specify the «measures to be taken in order to avoid, prevent or diminish harmful health effects caused by environmental noise, including noise disturbance...». The Act is harmonized with EU legislation (EU legal system and legal acts of the Council of Europe). The old Noise Protection Act (N. N., No. 20/03.) has been withdrawn and is not longer in effect. In the interim period, sub-Act regulations will be in force until new regulations are passed. Several obligations regarding the environment have been imposed upon particular subjects (offices of local and regional government, organs of the State and many physical persons and corporations performing registered business activities). The most important documents contained in the Act are a fundamental noise map and several action plans. Conditions to be met by corporations performing expert work in noise protection are currently under discussion. Monetary penalties in case of a breach of regulations have been set out. Inspections are to be conducted by the Sanitary Inspection Department, under administrative supervision of the Ministry of Health.

Key words: *Act, protection, noise, human health, environment, supervision, noise map, action plans*

*Subject review
Received: 2009-06-10
Accepted: 2009-12-21*